

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0213U004030

Державний реєстраційний номер: 0110U002879

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-01-2013

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Розробити способи виявлення і профілактики неалкогольної жирової хвороби печінки на основі вивчення клінічних, фено- та генотипічних особливостей у пацієнтів з метаболічним синдромом.

Початок етапу: 01.2010

Закінчення етапу: 12.2012

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Державна установа "Інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України"

Код за ЄДРПОУ: 04528465

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 8(057)370-28-18

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія медичних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00061125

Місцезнаходження: вул. Герцена, 12, м. Київ, Київська обл., 04050, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380444893981

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6561040

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 917.1

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Розробити способи виявлення і профілактики неалкогольної жирової хвороби печінки на основі вивчення клінічних, фено- та генотипічних особливостей у пацієнтів з метаболічним синдромом.

Назва роботи англійською:

Develop methods of reveal and preventive maintenance of nonalcoholic fatty liver disease on clinical, feno- and genotypic peculiarities base in patients with metabolic syndrome.

Реферат українською:

Досліджено 348 хворих на неалкогольну жирову хворобу печінки (НАЖХП). Методи дослідження та апаратура: загальне клініко-антропометричне обстеження, ультразвукове дослідження органів черевної порожнини, комп'ютерна томографія, визначення адіпонектину, показників ліпідного, вуглеводного обміну, стану печінки, генетичні методи визначення алельного поліморфізму rs 666089 гену ADIPOR1. У пацієнтів на НАЖХП на тлі метаболічного синдрому вивчено основні фенотипічні ознаки захворювання та розподіл алелей і генотипів за поліморфним геном rs 666089 ADIPOR1. Встановлено, що провідну роль у механізмах розвитку жирового ураження печінки відводиться інсулінорезистентності, в основі якої лежить надмірний розвиток вісцеральної жирової тканини та абдомінальний тип ожиріння на що суттєво впливає генетичний фактор, а саме наявність алелю G в поліморфному гені ADIPOR1. Виявлено, що у хворих, які мають генотип GG у порівнянні з носіями генотипів GA та AA спостерігаються достовірно вищі концентрації загального холестерину, тригліцеридів, глюкози натще, HOMA-IR, АСТ, АЛТ, ГГТП, % жиру в печінці та зниження адіпонектину. Створено алгоритми ранньої діагностики та профілактики неалкогольної жирової хвороби печінки на тлі метаболічного синдрому.

Реферат англійською:

348 patients with nonalcoholic fatty liver disease were enrolled to this research. Research methods and equipment: general clinical and anthropometric examination, abdomen ultrasonography, CT scan, measurement of adiponectin concentration, lipid and carbohydrate metabolism, liver function tests, genetic methods for determining the allele distribution and genetic polymorphism of rs 666089 ADIPOR1 gene. Main phenotypic characteristics of the disease and the distribution of alleles and genotypes of polymorphic gene rs 666,089 ADIPOR1 were studied in patients with non-alcoholic fatty liver disease and metabolic syndrome. It was found that the leading role in the mechanisms of fatty liver is given to insulin resistance syndrome, based on the excessive growth of visceral adipose tissue and abdominal type of obesity, which significantly influences on genetic factors, namely the presence of allele G in polymorphic gene ADIPOR1. It was found that in patients with GG genotype compared to carriers of GA and AA genotypes there is significantly higher concentrations of total cholesterol, triglycerides, fasting glucose, HOMA-IR, AST, ALT, GGT,% body fat in the liver and lower adiponectin. The algorithms of early detection and prevention of non-alcoholic fatty liver disease in the metabolic syndrome were designed.

Індекс УДК: 616.3(крім 616.31), 616.37-07- 084-092: 616.379-008.9-056.7

Коди тематичних рубрик: 76.29.34

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Бабак Олег Якович

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Алгоритми ранньої діагностики та призначення профілактичних заходів хворим з метаболічним синдромом з метою зниження у них ризику розвитку та прогресування неалкогольної жирової хвороби печінки.

Назва НТП англійською: Algorithms for early diagnostics and preventive measures to patients to decrease risk of NAFLD development and progression in patients with metabolic syndrome.

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: поліпшення ефективності діагностики та лікування хворих

Галузь застосування: 85.11.1; 85.12.0

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: В отриманій науково-технічній продукції надані рекомендації щодо застосування генетичної діагностики (визначення генетичного поліморфізму гену ADIPOR1), визначення % жирової маси тіла, комп'ютерної томографії та ультразвукового дослідження печінки з метою ранньої діагностики неалкогольної жирової хвороби печінки (НЕЖХП) у хворих з метаболічним синдромом та призначення профілактичних заходів.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу: 01.2012-12.2015

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: терапевти, гастроентерологи

Перспективні ринки: Росія, Білорусь

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

- 1.Бабак О. Я. Причины и метаболические последствия неалкогольной жировой болезни печени / О. Я. Бабак // Сучасна гастроентерологія. -2010. - №4 (54). - С. 8-16.
2. Бабак О. Я. От механизмов повреждения к фармакологической коррекции стеатоза и стеатогепатита / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова // Здоров'я України. - 2010. - №9 (238), травень. - С. 60-61.
- 3.Бабак О. Я. Опыт применения препарата "Антраль" в составе комплексной терапии неалкогольной жировой болезни печени / О. Я. Бабак, Г. Д. Фадеенко, Е. В. Колесникова // Здоров'я України. - тематичний номер. - Гастроентерологія, гепатологія, колопроктологія. 2010. - №1 лютий. - С. 26-27.
- 4.Колеснікова О. В. Взаємозв'язки між неалкогольним стеатозом печінки, інсулінорезистентністю та антропометричними показниками у хворих з ознаками метаболічного синдрому / О. В. Колеснікова, О. О. Крахмалова, К. Ю. Дубров // Український терапевтичний журнал. - 2010. - №3. - С. 81-86.
- 5.Колесникова Е.В. Оптимизация терапии неалкогольной жировой болезни печени, ассоциированной с атерогенной дислипидемией / Е. В. Колесникова, Г. Д. Фадеенко // Ліки України. - 2010. - №3. - С. 18-22.
- 6.Колесникова Е. В. Неалкогольная жировая болезнь печени и сахарный диабет: возможные риски, механизмы развития и способы коррекции / Е. В. Колесникова // Consilium Medicum Ukraine. - 2010. - №3, Т.4. - С. 12-15.
7. Колесникова Е.В. Неалкогольная жировая болезнь печени у пациентов сахарным диабетом / Е. В. Колесникова // Здоров'я України. - тематичний номер. - Ендокринологія. - 2010. - №2, квітень. - С. 16-17.
- 8.Babak O. Ya., Kolesnikova O. V. Combine biochemical markers are a predict factors for early stage of nonalcoholic fatty liver disease / O. Ya. Babak, O. V. Kolesnikova // 8th International Symposium of Gastroenterology - May 14-15th - poster presentations.
- 9.Колесникова Е. В. Патология печени при сахарном диабете: что нужно знать гастроентерологу? / Е. В. Колесникова // Здоров'я України. - тематичний номер. - Гастроентерологія, гепатологія, колопроктологія. - 2010. - №1, лютий. - С. 22-24.
- 10.Бабак О. Я. Комбинированные биохимические маркеры - предикторы ранних стадий развития неалкогольной жировой болезни печени / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова, К. А. Просоленко, К. Ю. Дубров, И. В. Шуть // Щорічні терапевтичні читання: матеріали науково-практичної, (Харків, 15-16 квітня 2010 р.). - Х., 2010. - С. 11.
- 11.Дубров К.Ю., Просоленко К.А. Нарушение толерантности к углеводам как предиктор развития неалкогольного стеатоза печени / К. Ю. Дубров, К. А. Просоленко // Матеріали науково-практичної конференції присвяченій дню науки в Україні, 205 річчю ХНМУ "Вклад молодих спеціалістів в розвиток науки і практики", Харків, 2010. - С. 34.
- 12.Колесникова Е. В. Роль С-реактивного протеина в развитие неалкогольной болезни печени у пациентов сахарным диабетом 2 типа / Е. В. Колесникова // Матеріали науково-практической конференции, г. Белгород, 2010. - С. 8-9.
- 13.Бабак О. Я. Влияние С-реактивного протеина на функциональное состояние печени у ольных неалкогольной жировой болезнью печени на фоне метаболического синдрома / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова, Т. А. Соломенцева // Российский журнал гастроэнтерологии, гепатологии, копрологии. - Приложение №33. - Материалы 15 Российской конференции "Гепатология сегодня" М., 2010. - №1. - С. 71.
- 14.Бабак О. Я. Диагностическая роль неинвазивных маркеров фиброза печени у пациентов неалкогольной жировой болезнью печени и сахарным диабетом / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова, К. Ю. Дубров // Материалы 10-го Юбилейного научного общества гастроэнтерологов России. М. : Анахарсис, 2010. - С. 32-33.
15. Колеснікова О. В. Тяжкість неалкогольного стеатогепатиту та гематологічні маркери фіброзу печінки / К. О. Просоленко, О. В. Колеснікова // Матеріали XXVII науково-практичної конференції з міжнародною участю "Ліки-людині. Сучасні проблеми створення, дослідження і апробації лікарських засобів", Харків, 2010. - С. 104-105.
- 16.Просоленко К.О. Стан загальної печінкової артерії та маркери фіброзу печінки у пацієнтів з неалкогольною жировою хворобою печінки при метаболічному синдромі / К. О. Просоленко // Збірник тез міжвузівської конференції молодих вчених та студентів "Медицина третього тисячоліття". - Харків, 2010. - С. 67.
- 17.Колеснікова О. В. Вплив надлишкової маси тіла на розвиток неалкогольної жирової хвороби печінки / О. В. Колеснікова, К. О. Просоленко, К. Ю. Дубров // Матеріали науково-практичної конференції "Щорічні терапевтичні читання ". - Харків, 2010. - С. 103.
- 18.Бабак О. Я. Вплив сироваткового рівня адипоксину на вираженість неалкогольного стеатозу печінки у хворих на цукровий діабет 2 типу з надлишковою масою тіла / О. Я. Бабак, О. В. Колеснікова, І. В. Шуть // Сучасна

гастроентерологія. - 2011. - №1. - С. 5-11. 19.Бабак О. Я. Патогенетические механизмы формирования неалкогольной жировой болезни печени: фокус на клиническое применение адеметионина / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова // Сучасна гастроентерологія. - 2011. - №3. - С. 56-63. 20.Колесникова Е. В. Влияние неалкогольной жировой болезни на развитие картоидного атеросклероза / Е. В. Колесникова // Запорожский медицинский журнал. - 2011. - №4, Т.13. - С. 110-113. 21.Колесникова Е. В. Влияние резистина на течение неалкогольной жировой болезнью печени / Е. В. Колесникова // Вісник проблем біології та медицини. - 2011. - Вип. 3 (89), Т.3. - С. 78-82. 22.Бабак О. Я. Неалкогольный стеатоз печени - "аккорд" метаболических нарушений / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова, К. Ю. Дубров // Український терапевтичний журнал. - 2011. - №1. - С. 5-11. 23. Бабак О. Я. Модулирующая роль адипоцитокинов в развитии неалкогольной жировой болезни печени: обзор / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова, Н. А. Кравченко // Український терапевтичний журнал. - 2011. - №2. - С. 84-91. 24.Колесникова Е. В. Роль адипоцитокинов в развитии неалкогольной жировой болезни печени / Е. В. Колесникова // Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології : збірник наукових праць. -2011. - Вип.1 (103). - С. 146-158. 25. Колеснікова О. В. Залежність фенотипічного патерну неалкогольною жирової хвороби печінки від поліморфізму гена ADIPOR1 / О. В. Колеснікова // Світ медицини та біології. - 2011. - №4 (11). - С. 94-99. 26.Бабак О. Я. Ранний маркер развития атеросклероза у пациентов с ожирением и неалкогольной жировой болезнью печени / О. Я. Бабак, Е. О. Крахмалова // Щорічні терапевтичні читання: матеріали науково-практичної, (Харків, 14-15 квітня 2011 р.). - Х., 2011. - С. 10. 27.Бабак О. Я. Диагностическая роль резистина при неалкогольной жировой болезни печени / О. Я. Бабак // Российский журнал гастроэнтерологии, гепатологии, копрологии. - Приложение №38. - Материалы 17 Российской конференции "Гепатология сегодня" М., 2011. - №5. - С. 79. 28.Колесникова Е. В. Влияние стеатоза на выраженность дислипидемии / Е. В. Колесникова, Е. Г. Куринная // Український терапевтичний журнал. - 2012. - №1. - С. 14-20. 29.Колеснікова О. В. Взаємозв'язок вираженості неалкогольного стеатозу печінки з основними метаболічними показниками у пацієнтів із високим кардіоваскулярним ризиком / О. В. Колеснікова // Буковинський медичний вісник. - 2012. - № 1 (61), Т. 16. - С. 36-41. 30.Колеснікова О. В. Роль полиморфного гена ADIPOR2 в развитии неалкогольной жировой болезни печени / О. В. Колеснікова // Український терапевтичний журнал. - 2012. - №2. - С. 26-32. 31. Колеснікова О. В. Особливості фармакологічної корекції неалкогольної жирової хвороби печінки у хворих з високим кардіоваскулярним ризиком / О. В. Колеснікова // Медицина транспорту України. - 2012. - № 3. - С. 10-16. 32.Колесникова Е. В. Взаимосвязь полиморфизма гена ADIPOR2 с прогрессированием неалкогольной жировой болезни печени / Е. В. Колесникова // Гастроентерологія: міжвід. Збірник. - Дніпропетровськ, 2012. - Вип. 46. - С. 118-128. 33.Колесникова Е. В. Роль постпрандиальных нарушений в развитии стеатоза печени у пациентов сахарным диабетом 2 типа / Е. В. Колесникова // Одеський медичний журнал. - 2012. - №2 (130). - С. 35-40. 34.Колеснікова О. В. Вплив гена ADIPOR1 на фенотипічні ознаки цукрового діабету 2 типу у хворих на неалкогольну жирову хворобу печінки / О. В. Колеснікова // Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П.Л. Шупіка. - Київ. - 2012. - Випуск 21, Книга 2. - С. 246-252. 35.Фадеев Г. Д. Возможности комплексной терапии неалкогольной жировой болезни печени с использованием препарата Вазонат / Г. Д. Фадеев, Е. В. Колесникова //Медичні перспективи. - 2012. - №2. - С. 50-57. 36.Бабак О. Я. Показники синдрому ендогенної "метаболічної" інтоксикації у хворих на неалкогольний стеатогепатит, поєднаний з хронічним некалькульозним холециститом, при застосуванні комбінованої терапії / О. Я. Бабак //Сучасна гастроентерологія. - 2012. - №1. - С. 19-24. 37.Бабак О. Я. Патогенетичне обґрунтування використання метаболічно активних засобів при неалкогольній жировій хворобі печінки, поєднаний із хронічним некалькульозним холециститом / О. Я. Бабак // Український терапевтичний журнал. - 2012. - № 1. - С. 6-13. 38.Бабак О. Я. Сывороточные биомаркеры и фибротесты в диагностике фиброза печени: недостатки и перспективы / О. Я. Бабак, Н. А. Кравченко //Сучасна гастроентерологія. - 2012. - № 3 (65). - С. 71-81. 39.Бабак О. Я. Патология верхних отделов желудочно-кишечного тракта и сахарный диабет: в чем скрывается угроза для пациента? / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова // Український терапевтичний журнал. - 2012. - №2. - С. 116-123. 40.Бабак О. Я. Неалкогольная жировая болезнь печени и кардиоваскулярный риск: современный взгляд на проблему. Оптимизация терапии // О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова // Здоров'я

України. -К.:Здоров'я України. - 2012. - № 5. - С. 68-70. 41.Бабак О. Я. Взаємозв'язок між вмістом адипонектину, вісцерального жиру та поліморфним геном ADIPOR1 у хворих на неалкогольну жирову хворобу печінки / О. Я. Бабак, И. В. Шуть, О. В. Колеснікова // Сучасна гастроентерологія. - 2012. - № 5(67). - С. 7-12. 42. Бабак О. Я. Показники синдрому ендогенної "метаболічної" інтоксикації у хворих на неалкогольний стеатогепатит, поєднаний з хронічним некалькульозним холециститом, при застосуванні комбінованої терапії / О. Я. Бабак, Г. Д. Фадєєнко, В. М. Фролов, О. В. Круглова // Сучасна гастроентерологіяЮ. - 2012. - № 1. - С. 19-24. 43.Бабак О. Я. Патогенетичне обґрунтування використання метаболічно активних засобів при неалкогольній жировій хворобі печінки, поєднаній із хронічним некалькульозним холециститом / О. Я. Бабак, Г. Д. Фадєєнко, В. М. Фролов та ін. // Український терапевтичний журнал. - 2012. - № 1. - С. 6-13. 44.Бабак О. Я. Неалкогольная жировая болезнь печени и кардиоваскулярный риск: современный взгляд на проблему. Оптимизация терапии / О. Я. Бабак, Е. В. Колесникова // Новости медицины и фармации. - 2012. - №8 (410). - С. 12-14. 45.Спосіб оцінки розладів жирового обміну та відбору осіб з ризиком розвитку стеатозу печінки: патент № 61158 uУкраїна: МПК7 А61В 5/055, А61В 5/107 / Бабак О.Я., Колеснікова О.В., Дубров К.Ю.; патентовласник Державна установа "Інститут терапії ім. Л.Т.Малої АМН України". - заявка № u 201015378; заявлено 20.12.2010; опубл.11.07.2011. Бюл.№13. 46.Спосіб генетичної діагностики неалкогольної жирової хвороби печінки: патент № 75197uУкраїна: МПК А61 В 8/00; G01N 33/48; C12Q1/68 / Бабак О.Я., Колеснікова О.В., Курінна О.Г.; патентовласник Державна установа "Інститут терапії ім. Л.Т.Малої НАМН України". - заявка. № u2012 05383; заявлено 03.05.2012; опубл. 26.11.2012, Бюл.№22. 47. Програма розрахунку гепаторенального індексу методом вторинної обробки ультразвукового зображення: свідоцтво №39572 / Колеснікова О.В., Харченко О.В.; заявники Державна установа "Інститут терапії ім. Л.Т.Малої АМН України" та автори. - заявка № 39881; заявлено 06.06.2011; дата реєстрації 10.08.2011.

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Фадєєнко Галина Дмитрівна

Перелік осіб-виконавців

Бабак О.Я.

Карікова Н.І.

Колеснікова О.В.

Крахмалова О.О.

Курінна О.Г.

Попович Г.С.

Ситник К.О.

Шуть І.В.

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Телефон

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

